“AN ANALYSIS OF THE FEMALE JOURNEY IN THE FORGOTTEN FLAME”

PROJECT CODE : BH6BP02B18

Project Report Submitted in Partial Fulfillment for the Award of

Degree of Bachelor of Arts in BHARTHANATYAM of Mahatma Gandhi University

Done By

DHANALEKSHMI S

REG NO : SB22BHA007

Guided By

Ms ARUNIMA J.R

MARCH 2025

DEPARTMENT OF BHARTHANATYAM

ST. TERESA’S COLLEGE (AUTONOMOUS), ERNAKULAM, PIN-682011

AFFILIATED TO MG UNIVERSITY, KOTTAYAM

ST. TERESA'S COLLEGE(AUTONOMOUS),ERNAKULAM,PIN – 682011

AFFILIATED TO MAHATMA GANDHI UNIVERSITY

DEPARTMENT OF BHARATHANATYAM

CERTIFICATE

This is to certify that the thesis entitled "AN ANALYSIS OF THE FEMALE JOURNEY IN THE FORGOTTEN FLAME" is a bonafide record of the project(BH5BP02B18) done by Dhanalekshmi S(SB22BHA007) under our guidance towards partial fulfillment of the requirements for the award of the degree of bachelor of arts in Bharathanatyam of the University of Mahatma Gandhi during the year of 2025.

Ms. Arunima J.R
Assistant professor
Department of Bharathanatyam
(Guide and project coordinator)

DR. BEENA D
(Head of the department)

External Examiner

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to Almighty God for giving me the strength, knowledge, and understanding to complete this project.

I express my profound gratitude to Dr. Beena D., Head of Department, St. Teresa's College, for providing all the assistance necessary for the accomplishment of this project.

I am immensely grateful to Arunima J.R., Assistant Professor, St. Teresa's College, for her invaluable support, patience, time, and guidance in seeing me through the completion of this project work.

I also extend my gratitude and appreciation to my lecturers, Mr. Suresh Kumar C.K., Mr. Chandrakumar P.L., Ms. Ria Ravindran, Ms. Drishya Anil (Assistant Professors, Bharatanatyam Department), and Ms. Pooja Balamurali, who have taught me at one point or another.

Finally, I wish to acknowledge the great support of my family and friends, who have been a source of inspiration towards my academic pursuits.

DECLARATION

I hereby declared that this Project Report titled "AN ANALYSIS OF THE FEMALE JOURNEY IN THE FORGOTTEN FLAME " submitted to the Department of Bharathnatyam. St.Teresa's college (Autonomous) Affiliated to M.G. university, Kottayam is a record of orginal work done by me under the guidance of Ms. Arunima JR.

The information and data given in the report is authentic to the best of my knowledge

This project report is not submitted to any other University or institution for the award of any degree, diploma, or fellowship

19th March 2025 DHANALEKSHMI S

Ernakulam

INDEX

TOPIC NO:	TOPIC	PAGE NUMBER
1	ആമുഖം : രാമായണ കഥ ചുരുക്കത്തിൽ	7
2	കഥാപാത്രങ്ങൾ	8
	2.1 മഹർഷി വാൽമീകി	8
	2.2 ദശരഥൻ	9
	2.3 കൗസല്യ	10
	2.4 സുമിത്ര	11
	2.5 കൈകേയി	12
	2.6 ശ്രീരാമൻ	13
	2.7 ഭരതൻ – (ധർമ്മത്തിന്റെ പ്രതീകം)	14
	2.8 ലക്ഷ്മണൻ	16
	2.9 ശത്രുഘ്നൻ	17
	2.10 സീതാ ദേവി	18
	2.11 മാണ്ഡവി	19
	2.12 ഊർമിള	20
	2.13 ശ്രുതകീർത്തി	20
	2.14 രാവണൻ – ലങ്കയുടെ മഹാരാജാവ്	21
4	എന്റെ ഊർമിള	27

5	ഊർമിളയെ നൃത്ത രൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ	31
6	ഉപസംഹാരം	33

1. ആമുഖം : രാമായണ കഥ ചുരുക്കത്തിൽ

മഹർഷി വാല്മീകി രചിച്ച പ്രാചീന ഹിന്ദു കാവ്യാമാണ് രാമായണം. ഇതിന് ആറു കാണ്ഡങ്ങളാണ് ഉള്ളത്.

ബാലകാണ്ഡം, അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡം, അരണ്യകാണ്ഡം, കിഷ്കിന്താകാണ്ഡം, സുന്ദരകാണ്ഡം, യുദ്ധകാണ്ഡം.

- ബാലകാണ്ഡം : അയോദ്ധ്യയിലെ രാജാവായ ദശരഥന് നാല് പുത്രന്മാർ ജനിക്കുന്നു. രാമൻ, ലക്ഷ്മണൻ, ഭരതൻ, ശത്രുഘ്നൻ. വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ആശ്രമം രക്ഷിക്കാൻ രാമനും ലക്ഷ്മണനും പോകുന്നു. അവിടെ താടകയെ കൊന്ന് സീതയെ സ്വയംവരത്തിൽ ജയിച്ചാണ് രാമൻ വിവാഹം കഴിക്കുന്നത്.

- അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡം : രാമനെ രാജാവാക്കാനിരിക്കുന്ന സമയത്ത് കൈകേയിയുടെ ആഗ്രഹപ്രകാരമായി രാമൻ പതിനാലു വർഷം വനവാസത്തിന് പോകുന്നു. സീതയും ലക്ഷ്മണനും കൂടെ പോകുന്നു. ദശരഥൻ ദുഃഖത്തിൽ മരിച്ചു പോകുന്നു.

- അരണ്യകാണ്ഡം : വനവാസത്തിനിടെ ശൂർപ്പണഖയുടെ കൊല്ലുന്നു. പിന്നീട് രാക്ഷസനായ രാവണൻ സീതയെ തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു.

- കിഷ്കിന്താകാണ്ഡം : ഹനുമാനും സുഗ്രീവനും രാമനെ സഹായിക്കുന്നു. വാനരസേന രൂപീകരിക്കുന്നു.

- സുന്ദരകാണ്ഡം : ഹനുമാൻ ലങ്കയിൽ പോകുന്നു, സീതയെ കാണുന്നു, അവളെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു, ലങ്കയെ കത്തിക്കുന്നു.

- യുദ്ധകാണ്ഡം : രാമനും വാനരസേനയും ലങ്കയിലേക്ക് കടക്കുന്നു. രാമ-രാവണ യുദ്ധത്തിൽ രാമൻ വിജയിക്കുന്നു. സീതയെ മോചിപ്പിക്കുന്നു. വനവാസം കഴിഞ്ഞ് അയോദ്ധ്യയിലേക്ക് തിരികെ പോകുന്നു. രാമരാജ്യത്തെ ഭരിക്കുന്നു.

2. കഥാപാത്രങ്ങൾ

2.1 മഹർഷി വാൽമീകി

വാൽമീകി പുരാതന ഭാരതത്തിലെ പ്രശസ്തമായ മഹർഷിയും കവിയും ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെയാണ് ആദ്യകവി എന്ന പേരിൽ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്, കാരണം അദ്ദേഹം രചിച്ച രാമായണം ആണ് ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ കാവ്യം (മഹാകാവ്യം) എന്നാണ് വിശ്വാസം.

- ജന്മവും പൂർവജീവിതവും: വാൽമീകിയുടെ പൂർവനാമം രത്നാകരൻ ആയിരുന്നുവെന്നാണ് പറയപ്പെടുന്നത്.ചെറുപ്പത്തിൽ വനവാസിയായി ജീവിച്ചിരുന്നു. കള്ളന്മാരുടെ സംഘത്തിലേയ്ക്ക് ചേർന്ന് കവർച്ചയും കൊലപാതകങ്ങളും നടത്തി ജീവിതം നയിച്ചു. എന്നാൽ ഒരിക്കൽ മഹർഷികളായ നാരദൻ അദ്ദേഹത്തെ സദ്മാർഗത്തിലേക്ക് നയിച്ചു.

- തപസ്സും പ്രബോധനവും: നാരദന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം രത്നാകരൻ ദീർഘകാലം കഠിനതപസ്സ് ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തിൽ വൃക്ഷങ്ങളും പഴുതുകളും വളർന്നത് കൊണ്ട് തന്നെ “വാൽമീകി” എന്ന പേര് ലഭിച്ചു – വാൽമീകം എന്നത് “സർപ്പബിൽ” എന്നർത്ഥം നൽകുന്നു.

- രാമായണ രചന: വാൽമീകി രചിച്ച രാമായണം 24,000 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒരുമഹാകാവ്യമാണ്. രാമന്റെ ജീവിതവും ധാർമികതയും, സീതയുടെ ആത്മബലം, അന്യോന്യബന്ധങ്ങൾ, സത്യനിഷ്ഠ എന്നിവ ഇതിന്റെ പ്രധാനമായ വിഷയങ്ങളാണ്.

വാൽമീകി സീതയെ അശ്വമേധയാഗത്തിനുശേഷം തളിർക്കെട്ടിൽ അഭയം നൽകുകയും ലവൻ, കുശൻ എന്നീ രണ്ട് പുത്രന്മാരെ വളർത്തുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ലവനും കുശനും രാമായണം പാടിയാണ് ലോകത്തെ അറിയിച്ചതെന്നാണ് വിശ്വാസം.

മഹത്വം: വാൽമീകി സാഹിത്യത്തിന്റെ പിതാവാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകൾ ഇന്ന് വരെ ഹിന്ദു സംസ്കാരത്തെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിക്കുന്നു. ഭരതീയ സംഗീതത്തിലും നാട്യത്തിലും വാൽമീകി രാമായണം വലിയ സ്വാധീനമാണ് ചെലുത്തുന്നത്.

2.2 ദശരഥൻ

.

ദശരഥൻ ആയിരുന്നു അയോദ്ധ്യയുടെ പ്രശസ്തമായ രാജാവും രാമായണത്തിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങളിൽ ഒരാളും. സൂര് വംശത്തിൽ പെട്ട രാജാവായ ദശരഥൻ, ധാർമ്മികതയ്ക്കും നീതിക്കുമുള്ള വിശ്വാസത്തിൽ ഉറച്ച് നിന്നിരുന്ന ഭരണാധികാരിയായിരുന്നു.

- വംശവും രാജ്യം: ദശരഥൻ സൂര്യ വംശത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നു. അയോദ്ധ്യ എന്ന മഹാനഗരമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജധാനി. അയോദ്ധ്യാ രാജ്യം സമൃദ്ധമായതും സമാധാനപൂർണ്ണമായതുമായിരുന്നു. ദശരഥൻ ഒരു ശക്തനായ യോദ്ധാവും ആയിരുന്നു — ഒരേ സമയം പത്തു രഥങ്ങൾ ഓടിക്കാൻ കഴിയുന്നവൻ എന്നത് കൊണ്ട് തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് "ദശരഥൻ" എന്ന് പേര് ലഭിച്ചു.

- ഭാര്യമാർ: ദശരഥന് മൂന്ന് ഭാര്യമാരാണ് ഉണ്ടായിരുന്നത്:
    1. കൗസല്യ – രാമന്റെ മാതാവ്
    2. കൈകേയി – ഭരതന്റെ മാതാവ്
    3. സുമിത്ര – ലക്ഷ്മണന്റെയും ശത്രുഘ്നന്റെയും മാതാവ്

- മക്കളും വംശപാരമ്പര്യവും: ദശരഥന് മക്കൾ ലഭിക്കാത്തത് കൊണ്ട് അദ്ദേഹം രിഷിയുടെ ഉപദേശപ്രകാരം പുത്രകാമേഷ്ടി യാഗം നടത്തി. അതിന്റെ ഫലമായി അദ്ദേഹത്തിന് നാലു പുത്രന്മാർ ജനിച്ചു – രാമൻ, ഭരതൻ, ലക്ഷ്മണൻ, ശത്രുഘ്നൻ.

- വനവാസ വിധിയും ദുഃഖാന്ത്യവും: മന്തര നാമമുള്ള ദാസി കൈകേയിയെ ഉന്തി രാമനെ വനവാസത്തിലേക്ക് അയക്കാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചു. മനസ്സിൽ വലിയ ബുദ്ധിമുട്ട് ദശരഥന് ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും വാഗ്ദാനത്തെ ലംഘിക്കാൻ ദശരഥന് കഴിയില്ലായിരുന്നു. രാമൻ വനവാസത്തിന് പോയതിനെ തുടർന്ന് ദുഃഖത്തിൽ മുങ്ങിയ ദശരഥൻ മരണത്തിനു കീഴടങ്ങുകയായിരുന്നു.

- ദശരഥന്റെ മഹത്വം: ദശരഥൻ വാഗ്ദാനപരിപാലനത്തിന്റെയും പിതൃഭക്തിയുടെയും പ്രതീകമാണ്. രാമന്റെ ധാർമ്മികതക്ക് അടിസ്ഥാനം അവന്റെ പിതാവിൽ നിന്നാണ് തുടങ്ങുന്നത്. ഒരു പിതാവിന്റെ വേദനയും, രാജാവിന്റെ ധർമ്മനിഷ്ഠയും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷം ദശരഥന്റെ ജീവിതത്തിൽ വ്യക്തമാണ്.

2.3 കൗസല്യ

കൗസല്യ മഹാരാജാവ് ദശരഥന്റെ ആദ്യ ഭാര്യയും ശ്രീരാമന്റെ മാതാവും ആകുന്നു. അയോദ്ധ്യാ രാജവംശത്തിലെ സമ്പന്നമായ കുശ്ധ്വജ വംശത്തിൽ പെട്ട രാജകുമാരിയായി കൗസല്യ ജനിച്ചു.

- മാതൃസ്നേഹവും ഉച്ചസ്ഥായി ധർമ്മബോധവും: കൗസല്യ തന്റെ പുത്രനായ രാമനെ വളരെ സ്നേഹിച്ചു. രാമന്റെ ധാർമ്മികത, വിനയം, സ്നേഹഭാവം എന്നിവയിൽ വലിയ സ്വാധീനമുണ്ട് മാതാവ് കൗസല്യയുടെ മാനസിക വികസനത്തിന്. രാമൻ വനവാസത്തിലേക്ക് പോകേണ്ടിവന്നപ്പോൾ, അതിരുകളില്ലാത്ത ദു:ഖം അനുഭവിച്ചെങ്കിലും, ഭർത്താവായ ദശരഥന്റെ വാക്ക് പാലിക്കപ്പെടണമെന്ന് അവൾ അംഗീകരിച്ചു. അവളുടെ വേദനയും ആത്മവിലപരിശോധനയും രാമായണത്തിലെ ഏറ്റവും സമ്വേദനാത്മകമായ ഭാഗങ്ങളിലൊന്നാണ്.

- ഭർത്താവിനോടുള്ള ഭക്തിയും കരുണയും: കൈകേയിയുടെ തന്ത്രം മൂലം ദശരഥൻ മാനസികമായി തളർന്നപ്പോൾ, കൗസല്യ തന്റെ വേദന മറന്ന് ഭർത്താവിന്റെ തുണയാവുകയായിരുന്നു. ഭർത്താവിന്റെ മരണശേഷം, അവൾ അശോകവനത്തിലുപരി ആത്മസങ്കടത്തോടെയും സഹിഷ്ണുതയോടെയും ജീവിതം തുടരുന്നു.

- കൗസല്യയുടെ പ്രതിനിധാനം: കൗസല്യയെ ഇന്ത്യൻ സ്ത്രീയുടെ മാതൃമൂർത്തിയായി കണക്കാക്കാം – ആത്മനിഷേധം, ധൈര്യം, കരുണ, ആത്മാർത്ഥമായ സ്നേഹം ഇവയൊക്കെ അവളുടെ സ്വഭാവത്തിന്റെ പ്രധാനശ്രേണികളാണ്. രാമന്റെ മഹത്തായ സ്വഭാവം രൂപപ്പെടുന്നതിൽ അവളുടെ പങ്ക് വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്.

2.4 സുമിത്ര

സ്നേഹത്തിന്റെയും ധൈര്യത്തിന്റെയും ശാന്തരൂപം. സുമിത്ര മഹാരാജ ദശരഥന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യയും ലക്ഷ്മണനും ശത്രുഘ്നനും എന്ന ഇരട്ടകുട്ടികളുടെ മാതാവുമാണ്. രാമായണത്തിലെ ഏറ്റവും ശാന്തസ്വഭാവമുള്ളതും ധാർമ്മികബോധമുള്ളതുമായ സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങളിൽ ഒരാളാണ് സുമിത്ര.

- ധൈര്യവും ഭക്തിയും: വനവാസത്തിന് പോകുമ്പോൾ, ലക്ഷ്മണൻ രാമനും സീതയ്ക്കുമൊപ്പം പോകാൻ തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ, സുമിത്ര അത് സന്തോഷത്തോടെ അംഗീകരിക്കുന്നു. ആ സമയത്ത് അവളുടെ മനസ്സിൽ ദുഃഖത്തിന് പകരം ധർമ്മബോധവും അഭിമാനവുമാണ് നിറഞ്ഞത്. "രാമനോടൊപ്പം നീ പോകുന്നത് എനിക്ക് അഭിമാനമാണ്. സീതയെ സംരക്ഷിക്കാൻ നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതിൽ എനിക്ക് വിശ്വാസമുണ്ട്." എന്ന സുമിത്രയുടെ മനോഭാവം ഇതിലൂടെ വ്യക്തമാണ്. സുമിത്ര സീതയെ തന്റെ പുത്രവധുവായല്ല, ഒരു പുത്രിയായി കാണുകയായിരുന്നു. വനവാസത്തിൽ, സീതയുടെ സംരക്ഷണവും സഹവാസവും ലക്ഷ്മണന്റെ മേൽ ഏൽപ്പിച്ചത് സുമിത്രയുടെ ഉദാരതയും ധൈര്യവുമാണ്.

- വിപുലമായ മാതൃസ്വഭാവം: സുമിത്രയുടെ കഥ നമുക്ക് മാതൃസ്വഭാവത്തിന്റെ ഒരു വിപുലരൂപം കാണിക്കുന്നു — അവൾ ഒരു മകനെ നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്ന വേദനക്കപ്പുറം, നല്ലതും നീതിമുള്ളതുമായ തീരുമാനങ്ങൾക്ക് പിന്തുണ നൽകുന്നവളാണ്. അതുവഴി അവൾ പാരമ്പര്യ ഇന്ത്യൻ സ്ത്രീത്വത്തിന്റെ അടയാളമായി മാറുന്നു.

- അന്യായത്തിനെതിരെ ശാന്തതയുടെ പ്രതീക്ഷ: സുമിത്ര ഒരിക്കലും ശബ്ദമുയർത്തി സംസാരിച്ചില്ല. അവളുടെ ശാന്തതയും ആശയകുഴപ്പങ്ങളില്ലായ്മയും തന്നെ അവളെ വലിയവളാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഭരതൻ പാദുക്കകൾ കൊണ്ട് ഭരണസിംഹാസനം ഉറപ്പാക്കിയപ്പോഴും, സുമിത്ര പിന്നിൽ നിന്ന് ശക്തമായ ആത്മവിശ്വാസം പകരുന്ന മാതാവായി തുടരുന്നു.

2.5 കൈകേയി

രാഷ്ട്രീയതന്ത്രത്തിന്റെയും വിരോധപരിണാമത്തിന്റെയും പ്രതീകം കൈകേയി മഹാരാജ ദശരഥന്റെ മൂന്നാമത്തെ ഭാര്യയും ഭരതന്റെ മാതാവുമാണ്. ഭീഷ്മരഥത്തിന്റെ രാജ്ഞിയായിരുന്ന അവൾ, സൗന്ദര്യത്തിലും ധൈര്യത്തിലും അപൂർവയായി വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. ദശരഥൻ അവളെ ഏറെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നുവെന്നും അവളെ "പ്രിയപത്നി"യെന്ന നിലയിൽ പരിഗണിച്ചുവെന്നതും രാമായണത്തിൽ വ്യക്തമാക്കപ്പെടുന്നു.

- സ്നേഹിയും ധൈര്യവതിയും: ആദ്യകാലത്ത് കൈകേയി ധാർമ്മികതയുള്ളതും സഹതാപമുള്ളതുമായൊരു സ്ത്രീയായിരുന്നു. ദശരഥൻ യുദ്ധഭൂമിയിൽ സങ്കടത്തിലായിരുന്നപ്പോഴും അവളാണ് അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിച്ചത്. അതിന്റെ പ്രതിഫലമായി രാജാവ് അവളോടു രണ്ടുസമ്മാനങ്ങൾ നൽകാമെന്ന് വാഗ്ദാനം ചെയ്യുകയായിരുന്നു.

- മന്ദാരയുടെ ഗൂഢതന്ത്രം: രാമന്റെ രാമാഭിഷേകം നടക്കാനിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ, കൈകേയിയുടെ ദാസിയായ മന്ദര അവളിൽ വിഷം വിതറിയതാണ് കഥയിലെ പ്രധാന തിരിമറികൾക്കിടയാകുന്നത്. ഭരതന് അധ്യാപനങ്ങൾ നടത്താനും രാജ്യം ഭരിക്കാനുമുള്ള അവസരം നഷ്ടപ്പെടുമെന്ന ഭയമാണ് അവളെ സ്വാർത്ഥയാക്കിയത്.

- വനവാസം – വാഗ്ദാനത്തിന്റെ ദുരുപയോഗം: ദശരഥൻ നേരത്തെ നൽകിയിരുന്ന വാഗ്ദാനങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി, രാമനെ പതിനാലു വർഷം വനവാസത്തിന് അയക്കാനും, ഭരതനെ രാജാവാക്കാനും കൈകേയി ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഇതാണ് ദശരഥനെ മാനസികമായി തകർത്തതും, രാമായണത്തിലെ പ്രധാന സംഭവവികാസങ്ങൾക്കു തുടക്കമാകുന്നതും.

- ഭാരതന്റെ പ്രതികരണം: കൈകേയിയുടെ പ്രതീക്ഷയ്ക്കെതിരായി, ഭരതൻ മാതാവിന്റെ തീരുമാനത്തെ കഠിനമായി നിരസിച്ചു. രാമന്റെ പാദുക്കകൾ രാജസിംഹാസനത്തിൽ സ്ഥാപിച്ച്, രാമന്റെ പ്രതിനിധിയായി അയോദ്ധ്യയിൽ ഭരിച്ചു. ഇതിലൂടെ കൈകേയിയുടെ നീക്കങ്ങൾ പൂർണ്ണവിഫലമാകുന്നു.

- കൈകേയിയുടെ പാഠം: കൈകേയിയുടെ കഥ അനേകം പാഠങ്ങൾ നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു.

2.6 ശ്രീരാമൻ

രാമായണത്തിലെ മുഖ്യപാത്രവും, അയോദ്ധ്യാധിപനായ മഹാരാജ ദശരഥനും കൗസല്യയും തമ്മിൽ ജനിച്ചമകനുമാണ്. അവനെ മര്യാദാ പുരുഷോത്തമൻ എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത് – അഥവാ, നല്ലതിന്റെ അതുല്യമായ മാതൃക. ശ്രീരാമൻ ഇരുപത്തിഞ്ച് പാട്ടുകളിലായി ഏകദേശം 24,000 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള വാൽമീകി രാമായണത്തിലെ കേന്ദ്ര കഥാപാത്രമാണ്.

- ജന്മവും ബാല്യവും: അനവധി വർഷങ്ങളുടെ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്ക് ശേഷം, ദശരഥൻ പുത്രകാമേഷ്ടി യാഗം നടത്തിയപ്പോൾ, ദൈവിക അനുഗ്രഹം ലഭിച്ച് കൗസല്യയ്ക്ക് ശ്രീരാമൻ ജനിച്ചു. ബാല്യത്തിൽ തന്നെ, വിജ്ഞാനം, ധൈര്യം, ശാസ്ത്രങ്ങൾ, അസ്ത്രവിദ്യ തുടങ്ങിയവയിൽ അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധേയനായി.

- സീതാവിവാഹം: വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം, ശ്രീരാമൻ ഭ്രാതാവായ ലക്ഷ്മണനോടൊപ്പം മിഥില നഗരത്തിലെത്തുന്നു. അവിടെ ശിവധനുസ് പൊട്ടിച്ച്, രാജകുമാരി സീതയെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നു. സീതയും രാമനും അനന്തമായ സ്നേഹബന്ധത്തിൽ മുളച്ചിരിക്കുന്നു.

- വനവാസം: ദശരഥൻ രാജാസിംഹാസനം രാമന് നൽകാൻ തീരുമാനിച്ചെങ്കിലും, കൈകേയി അതിനെ തടസപ്പെടുത്തുകയും, 14 വർഷം വനവാസത്തിനും ഭരതന് രാജ്യം നൽകാനും ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. പിതാവിന്റെ വാക്ക് പാലിക്കാൻ രാമൻ സീതയെയും ലക്ഷ്മണനെയും കൂട്ടി വനവാസം സ്വീകരിക്കുന്നു.

- സീതാപഹരണവും യുദ്ധവും: വനവാസത്തിനിടയിൽ, ലങ്കാദീപനായ രാവണൻ സീതയെ അപഹരിക്കുന്നു. സീതയെ തിരിച്ചു നേടാൻ രാമൻ വാനരസേനയുടെ സഹായത്തോടെ സേതുബന്ധനം നടത്തി, ലങ്കയിൽ രാക്ഷസർക്കെതിരെ യുദ്ധം ചെയ്ത് രാവണനെ പരാജയപ്പെടുത്തി.

- അയോദ്ധ്യാ തിരിച്ചെത്തലും രാജ്യം ഭരിക്കലും: സീതയെ തിരിച്ചു നേടി 14 വർഷം പൂർത്തിയായശേഷം, ശ്രീരാമൻ അയോദ്ധ്യയിലേക്ക് തിരിച്ചു വരുന്നു. പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ സീതയെയും സഹോദരന്മാരേയും കൂട്ടി

തിരിച്ചെത്തിയ രാമൻ, ഭരതനാൽ സിംഹാസനം കൈമാറി രാജ്യം ഭരിക്കുന്നു.

- ധർമ്മത്തിന്റെ മഹത്വം: ശ്രീരാമൻ ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ധർമ്മമാണ് മുൻനിർത്തിയത് – ഒരു മകനായിട്ടും ഭർത്താവായിട്ടും രാജാവായിട്ടും. സ്വന്തം സ്നേഹബാധകൾ പോലും ധർമ്മത്തിനായി ത്യജിച്ച വ്യക്തിത്വമാണ് രാമൻ.

<u>2.7 ഭരതൻ – (ധർമ്മത്തിന്റെ പ്രതീകം)</u>

ഹിന്ദു പുരാണമായ രാമായണത്തിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങളിലൊരാളാണ്. അയോധ്യയുടെ രാജാവ് ദശരഥന്റെയും കൈകേയിയുടെയും മകനായി ഭരതൻ ജനിച്ചു. രാമൻ, ലക്ഷ്മണൻ, ശത്രുഘ്നൻ എന്നീ സഹോദരങ്ങളുമായി ഭരതൻ വളർന്നു. ദശരഥന്റെ മൂന്നു ഭാര്യകളിൽ കൈകേയിക്ക് സമാനമായ പ്രിയം കിട്ടിയില്ലെങ്കിലും, ഭരതൻ തന്റെ സഹോദരന്മാരോടും പിതാവിനോടും വലിയ സ്നേഹവും ആദരവുമുമുള്ളവനായിരുന്നു. ഭരതൻ ആദ്യകാലത്തുതന്നെ തന്റെ മുതിർന്ന സഹോദരനായ രാമനെ അനുഗമിച്ചുള്ള ആസക്തിയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപരമായ ജീവിതത്തോട് ഉള്ള ആദരവുമാണ് ഭരതനെ നയിച്ചത്. കൈകേയിയുടെ താല്പര്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി ഭരതൻ അയോധ്യാരാജാവായി സ്ഥാനമേറ്റെങ്കിലും, ഭരതൻ ഒരിക്കലും അതിന് തയ്യാറായിരുന്നില്ല.

- വനവാസവും ഭരതന്റെ ത്യാഗവും : ഭരതൻ അയോധ്യയിൽ ഇല്ലാതിരിക്കെ, കൈകേയി ദശരഥനിൽ നിന്ന് രണ്ട് വാഗ്ദാനങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടു. രാമനെ വനവാസത്തിലേക്ക് അയക്കുക, ഭരതനെ രാജാവായി നിയമിക്കുക. ഇത് ദശരഥനെ ശക്തമായ മാനസിക വിഷമത്തിലാക്കി, പിന്നീട് മരണത്തിലേക്കും നയിച്ചു. ഭരതൻ മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോൾ സംഭവിച്ച അത്യന്തം ദുഃഖകരമായ മാറ്റങ്ങളെക്കുറിച്ച് അറിഞ്ഞു. തന്റെ അമ്മ ചെയ്ത തെറ്റ് തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ഭരതൻ ആഴമായ ദു:ഖത്തിൽ മുങ്ങി. രാമനെ തിരികെ കൊണ്ടുവരാൻ അദ്ദേഹം തുനിഞ്ഞിറങ്ങി. എന്നാൽ രാമൻ വാഗ്ദാനം പാലിച്ചു 14 വർഷം വനവാസം തുടരാൻ തീരുമാനിച്ചു. തുടർന്ന് ഭരതൻ രാമന്റെ (പാദുകകൾ) ത്രോൺമുകളിൽ വച്ച്, രാജ്യം ഭരതന്റെ പേരിൽ ഭരിക്കുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ആ സമയത്ത് അദ്ദേഹം വളരെ സാദുജീവിതം

നയിക്കുകയും, ഒരു സന്യാസിയുടെ രീതിയിൽ ജീവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭരതൻ രാമന്റെ സ്ഥിരം പ്രതിനിധിയായി തന്നെ കണ്ടു – ഭരണാധികാരിയായി അല്ല.

- ഭരതന്റെ ഗുണങ്ങളും സംഭാവനകളും : ഭരതന്റെ ജീവിതം നമുക്ക് പലതരത്തിലുള്ള ധർമ്മപാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്നു:
    1. *ധർമ്മനിഷ്ഠ: ഭരതൻ തന്റെ പ്രതിബദ്ധതയും നീതിപരമായ നിലപാടും വെച്ച്, ആകാശത്തോളം ഉയർന്ന വ്യക്തിത്വമാണ്. രാഷ്ട്രീയ അധികാരം കൈവരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചില്ല.*
    2. *സഹോദര സ്നേഹം: രാമന്റെ ഓർമയിൽ രാജ്യം ഭരിക്കുകയും, ചെരിപ്പുകൾക്ക് രാജസിംഹാസനത്തിൽ സ്ഥാനം നൽകുകയും ചെയ്തു.*
    3. *ത്യാഗം: ഭരതൻ തന്റെ സ്വാർത്ഥ ആഗ്രഹങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ച്, പിതാവിന്റെ വാഗ്ദാനങ്ങൾ മാനിക്കുകയും, രാമന്റെ തൊടിൽ ഭരണത്തിന്റെ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഏറ്റുവാങ്ങുകയും ചെയ്തു.*
    4. *ഭക്തി: ഭരതൻ രാമനിൽ തീർച്ചയായ ഭക്തിയും വിശ്വാസവും പുലർത്തി.*

- ഭരതൻ മലയാള സംസ്കാരത്തിൽ: കേരളത്തിലെ നിരവധി ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ഭരതനെ ആരാധിക്കുന്നു, പ്രത്യേകിച്ച്: കൂടൽമാണിക്യം ക്ഷേത്രം, ഇരിഞ്ഞാലക്കുട – ഭരതനെ പ്രധാന ദൈവമായി ആരാധിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ ഏക ക്ഷേത്രം. അമനകര, കറിഞ്ചപാടി, ഇളയവൂർ തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലും ഭരതക്ഷേത്രങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഭരതൻ തമിഴ് കവി കമ്പന്റെ രാമായണത്തിലെയും, തുഞ്ചത്ത് എഴുത്തച്ഛന്റെ അധ്യാത്മരാമായണത്തിലെയും ഒരുപാട് ശ്രദ്ധേയമായ കഥാപാത്രമാണ്. മലയാള സാഹിത്യത്തിൽ ഭരതന്റെ ത്യാഗം, ഭക്തി, സഹോദരസ്നേഹം മുതലായവയെ മുൻനിർത്തിയാണ് അദ്ദേഹത്തെ അനുസ്മരിക്കുന്നത്.

ഭരതൻ എന്ന കഥാപാത്രം ഒരിക്കൽ കൂടി നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നത് ആത്മനിഷ്ഠ, കുടുംബസ്നേഹം, ഭരണാധികാരത്തിൽ നിന്ന് പിന്മാറിയതിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന ധാർമ്മികത എന്നിവയുടെ മഹത്വമാണ്. ഇന്ന് നമ്മൾ അനുഭവിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയവും ഭരണവും ഉൾപ്പെടെയുള്ള മേഖലകളിൽ ഭരതന്റെ മാതൃക അനുസരിച്ചാൽ മനുഷ്യജീവിതം കൂടുതൽ ഉന്നതതയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകാം.

2.8 ലക്ഷ്മണൻ

അയോദ്ധ്യാധിപൻ ദശരഥന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യയായ സുമിത്രയുടെ പുത്രനും, ശ്രീരാമന്റെ ഇളയ സഹോദരനുമാണ്. ബാല്യത്തിൽ മുതൽ തന്നെ, രാമനോടുള്ള അതിയായ ആരാധനയോടെയാണ് ലക്ഷ്മണൻ ജീവിച്ചത്. അയാളുടെ ജീവിതം മുഴുവനും രാമസേവനത്തിനും ഭക്തിക്കും സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

- അനുയായിയായ ബാല്യം: ശ്രീരാമൻ പഠിച്ച ഓരോ വിദ്യകളിലും, യാത്രകളിലും, യാഗങ്ങളിലും, വഴിപാടുകളിലും എല്ലായിടത്തും ലക്ഷ്മണൻ അദ്ദേഹത്തിനൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നു. സീതയെയും രാമനെയും തന്റെ മാതാപിതാക്കളെപ്പോലെ ആദരിച്ചു വന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മസങ്കൽപം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

- വനവാസത്തിൽ ആത്മസമർപ്പണം: 14 വർഷത്തെ വനവാസത്തിന് പോകുമ്പോൾ, ലക്ഷ്മണൻ സ്വന്തമായി രാമന്റെ കൂടെ പോകാൻ താൽപര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു. സീതയുടെ സംരക്ഷണത്തിനായി ഉറങ്ങാതെയും ഭക്ഷണമില്ലാതെയും എന്നും കാവൽനിൽക്കുകയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധാർമ്മികതയുടെ അതുല്യസൂചിക.

  "ഞാൻ രാമന്റെ നിഴലാണ്; അദ്ദേഹം എവിടെ, ഞാനും അവിടെയാകണം." അതായിരുന്നു ലക്ഷ്മണ വാക്യം."

- ശക്തനും ധൈര്യവാനുമായ യോദ്ധാവ്: രാമായണത്തിലെ അനവധി യുദ്ധപരിസരങ്ങളിലാണ് ലക്ഷ്മണൻ പങ്കെടുത്തത്. ഇന്ദ്രജിത്തുമായുള്ള യുദ്ധം, വാനരസേനയുടെ നേതൃത്വം, രാമന്റെ പാദസേവനങ്ങൾ എന്നിവ ഭംഗിയോടെ നിർവഹിച്ചു.
- ശക്തമായ മാനസിക ധൈര്യം: സീതയെ കാണാനായി ശൂരപ്പദവിയിലേക്ക് എത്തിയ ശൂർപ്പണഖയെ അവൾ രാമനോട് അനാചാരമായി പെരുമാറിയതിനെത്തുടർന്ന് മൂക്കും കായും വെട്ടി മാറ്റിയത് ലക്ഷ്മണനായിരുന്നു. അതിലൂടെ, ശ്രീരാമനെയും സീതയെയും സംരക്ഷിക്കാനുള്ള തീവ്രമായ പ്രതിബദ്ധത പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

- അനുജഭക്തിയും ആത്മബോധവുമുള്ള വ്യക്തിത്വം: ഭരതനും ശത്രുഘ്നനും ഒരുപോലെ സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ലക്ഷ്മണൻ, ആത്മീയതയും ആത്മസംയമനവും പുലർത്തിയ കഥാപാത്രമാണ്. ശ്രീരാമന്റെ കാൽപ്പാടുകളിൽ ജീവിതം മുഴുവനും നീങ്ങിയത് അദ്ദേഹത്തെ സർവ്വസന്നദ്ധ സേവകനായി ഉയർത്തുന്നു.

2.9 ശത്രുഘ്നൻ

മഹാരാജ ദശരഥന്റെയും സുമിത്രയുടെയും രണ്ടാമത്തെ പുത്രനാണ്. ശ്രീരാമന്റെ ഇളയ സഹോദരന്മാരായ ലക്ഷ്മണനും ഭരതനും കൂടെയുള്ള നാലുപേർക്കുള്ളിൽ ഏറ്റവും കുറവായി ചർച്ചചെയ്യപ്പെടുന്നവനെങ്കിലും, രാമായണത്തിൽ ശത്രുഘ്നൻ ഒരു നിശബ്ദമായ ശക്തിയാണ്. "ശത്രുക്കളെ നശിപ്പിക്കുന്നവൻ" എന്നതാണ് ശത്രുഘ്നൻ എന്ന പേരിന്റെ അർഥം.

- ഭരതനോടുള്ള അനുരാഗം: ശത്രുഘ്നൻ, ഭരതനെ ആത്മാർത്ഥമായും അർപ്പിതനായും അനുഗമിച്ചിരുന്നു. അയാൾ ഭരതന്റെ പങ്കാളിയായിരുന്നു, ഭരതൻ എവിടെയുണ്ടായാലും ശത്രുഘ്നൻ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഭരതൻ കൂടാതെ ശത്രുഘ്നനെ കുറിച്ച് സംസാരിക്കപ്പെടുന്നത് വളരെ കുറവാണ്, കാരണം അദ്ദേഹം ഭരതന്റെ തനിമയിൽ തന്നെ ജീവിച്ചു.

- വൈരാഗ്യവും അനുസരണയും: രാമൻ വനവാസത്തിലായതിനു ശേഷം, അയോദ്ധ്യയിൽ ഭരതൻ ഭരണബാധ്യത ഏറ്റെടുക്കുമ്പോൾ, ശത്രുഘ്നൻ അവനോടൊപ്പം കായികതിലും ചിന്തകളിലും അകറ്റാനാവാത്ത പിന്തുണയായി നിലകൊണ്ടിരുന്നു. ഭരതന്റെ കഷ്ടസാധ്യമായ ധർമ്മപാതത്തിൽ, ശത്രുഘ്നൻ പിന്തുണയും കരുതലുമാണ്.

- മധുരാപുരി ജയം: രാമൻ രാജാവായ ശേഷം, ശത്രുഘ്നന് ഒരു വലിയ ഉത്തരവാദിത്തം ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്നു – മധുരാ നഗരം കീഴടക്കി, അവിടെ ലവണാസുരനെ സംഹരിച്ചു, രാജാവായി ഭരണമാരംഭിച്ചത്. ഇതോടെ ശത്രുഘ്നന്റെ ധൈര്യവും ഭരണസാമർത്ഥ്യവും തെളിയിക്കപ്പെടുന്നു.

- നിശബ്ദ മഹത്വം: ശത്രുഘ്നൻ ഏറെ സംസാരിക്കുന്നതോ ശ്രദ്ധ നേടാനായുള്ള പ്രവർത്തികളിലാണോ പങ്കാളിയാകുന്നത് എന്ന് കാണാനാവില്ല. പക്ഷേ, അതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലിയവനായ സ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കാം – പരസ്യ പ്രശംസയുടെ ആവശ്യമില്ലാത്ത, നിശബ്ദമാകുമ്പോഴും ശക്തിയേറിയ ധാർമ്മിക വ്യക്തിത്വമാണ് അദ്ദേഹത്തിനുള്ളത്.

2.10 സീതാ ദേവി

സ്നേഹത്തിന്റെയും സഹനത്തിന്റെയും ദിവ്യരൂപം.

സീത രാമായണത്തിലെ പ്രധാന വനിതാ കഥാപാത്രവും ശ്രീരാമന്റെ ഭാര്യയും ആകുന്നു. ഭൂമിദേവിയുടെ പുത്രിയായി ഉപജാതയായി കാണപ്പെടുന്ന സീത, ധർമ്മവും സ്നേഹവും സഹനവും പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന ദിവ്യസ്ത്രിയാണ്.

- ജന്മവും ബാല്യവും: സീതാ ദേവി ജനിച്ചത് ഒരു ദിവ്യമായ സംഭവമായിരുന്നു. മിഥിലരാജാവ് ജനകൻ, ഒരു യാഗഭൂമിയിൽ നിന്ന് കിട്ടിയ ശിശുവിനെയാണ് സീത എന്ന പേര് നൽകി ദത്തെടുക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടാണ് അവളെ 'ജനകാത്മജ' എന്നും 'ഭൂമിസുത' എന്നും വിളിക്കുന്നത്.

- വിവാഹവും സ്നേഹബന്ധവും: മിഥിലയിൽ ഉണ്ടായ ശിവധനുസ് പൊട്ടിക്കുന്ന മത്സരം വിജയിച്ച് ശ്രീരാമൻ സീതയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നു. ഇരുവരും പരസ്പരം വളരെ ആത്മാർത്ഥമായ സ്നേഹത്തിൽ ആയിരുന്നു. സീതയുടെ ഭർത്താവിനു വേണ്ടിയുള്ള സമർപ്പണം രാമന്റെ ധർമ്മബോധത്തോടൊപ്പം ചേർന്ന് ഇവരുടെ ബന്ധത്തെ അതുല്യമായി ഉയർത്തുന്നു.

- വനവാസവും ആത്മസമർപ്പണവും: 14 വർഷം വനവാസത്തിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ, സീത ഒരൊറ്റ സംശയവും കാട്ടാതെ രാമനോടൊപ്പം പോകുന്നു. രാജകുമാരിയായി വളർന്ന സീത, കഠിനജീവിതം എങ്ങനെ അഭിമുഖീകരിക്കാമെന്ന് തന്റെ ജീവിതത്തിലൂടെ പഠിപ്പിക്കുന്നു.

- അപഹരണവും ലങ്കയിൽ തടവുവാസവും: പഞ്ചവടിയിലായിരുന്നു സീതയെ രാവണൻ അപഹരിച്ചത്. രാക്ഷസികൾ ഭീഷണിപ്പെടുത്തുമ്പോഴും, അവൾ അവരുടെ ആജ്ഞകൾ തള്ളിക്കളഞ്ഞ്, ഒരിക്കൽ പോലും രാവണന്റെ ഇച്ഛകൾക്കു കീഴടങ്ങിയില്ല. തന്റെ ഭർത്താവിനോടുള്ള വിശ്വാസവും പ്രതീക്ഷയും കൈവിട്ടില്ല.

- അഗ്നിപരീക്ഷ:- രാമൻ സീതയെ രക്ഷിച്ചശേഷം, സമൂഹത്തിൽ അവളുടെ ശുദ്ധിയെ ചോദ്യം ചെയ്യുകയും അതിനാൽ സീതയെ അഗ്നിപരീക്ഷയ്ക്ക് വിധേയയാക്കുകയും ചെയ്തു. അഗ്നിദേവൻ സീതയുടെ ശുദ്ധി തെളിയിച്ചുവെങ്കിലും, പിന്നീട് പ്രജാന്മത്തിന്റേയും ജനങ്ങളുടെ

സംശയത്തെതുടർന്ന് സീത അവയെല്ലാം തള്ളിക്കളഞ്ഞ് ഭൂമിയിലേക്കു മടങ്ങി ചേർന്നിരിക്കുന്നു.

- സീതയുടെ മഹത്വം: സീത ശാരീരികമായി മാത്രം ഒരു രാജ്ഞിയല്ല, ആത്മീയമായ രീതിയിലും അവൾ ഒരു ദൈവികശക്തിയാണ്. സഹനത്തിന്റെ, ആത്മാഭിമാനത്തിന്റെ, വിശ്വാസത്തിന്റെ ഉജ്ജ്വല പ്രതീകമായാണ് സീതയെ എക്കാലവും കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്.

2.11 മാണ്ഡവി

രാമായണത്തിലെ ഭരതന്റെ ഭാര്യയാണ് മാണ്ഡവി. അവൾ രാജാ കുശധ്വജന്റെയും രാജ്ഞിയായ ചന്ദ്രഭാഗയുടെയും മകളാണ്. കുശധ്വജ് ജനകന്റെ സഹോദരനാണ്, അതായത് മാണ്ഡവിയും സീതയും സഹോദരിമാർ ആണ്.

വിവാഹം രാമൻ-സീതയുടെ വിവാഹശേഷം, ആയോധ്യയിലെ ദശരഥൻ തന്റെ മക്കൾക്കായി വിവാഹനിശ്ചയം നടത്തുന്നു:

ഭരതൻ – മാണ്ഡവീ

ലക്ഷ്മണൻ – ഉർമിള

ശത്രുഘ്നൻ – ശ്രുതകീർത്തി

എല്ലാ വിവാഹങ്ങളും ഒരേ ദിവസം, മിതിലയിൽ നടന്നുവെന്ന് രാമായണത്തിലെ വിവരണങ്ങളിൽ പറയുന്നു.

- മാണ്ഡവിയുടെ വിശേഷങ്ങൾ: ഭരതൻ വനവാസകാലത്ത് ഭരണത്തിന്റെ ഭാരവും മനോവേദനയും അനുഭവിക്കുമ്പോൾ, മാണ്ഡവിയും ഭരതന്റെ ധാർമ്മിക ജീവിതത്തിൽ പങ്കാളിയായിരുന്നു. കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അപൂർവം: വാല്മീകി രാമായണത്തിൽ മാണ്ഡവിയെ കുറിച്ച് കൂടുതൽ വിശദമായ വിവരങ്ങൾ ഇല്ല. പക്ഷേ, പിന്നീട് വന്ന പുരാണങ്ങളിലും കാവ്യങ്ങളിലും ഭരതന്റെ ഭാര്യയായും ധാർമ്മികതയുള്ള സ്ത്രീയായും മാണ്ഡവിയെ വിശദീകരിക്കുന്നു. ഭക്തി, ശാന്തി, ധൈര്യം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഗുണങ്ങളിൽ മാണ്ഡവിയും സീതാ-ഉർമിളമാരെപ്പോലെ ഉയർന്ന വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു.

2.12 ഊർമിള

ഊർമിള എന്നും രാമായണത്തിലെ പ്രധാന വനിതാ കഥാപാത്രങ്ങളിലൊരാളാണ്. ലക്ഷ്മണന്റെ ഭാര്യയായ ഊർമിള ജനകിമാതാവിന്റെയും രാജാവ് ജനകന്റെയും പുത്രിയാകുന്നു. അവൾ സീതയുടെ സഹോദരിയാണെന്നും പറയാം. ഊർമിളയുടെ സ്വഭാവം സഹിഷ്ണുത, ആത്മത്യാഗം, ആഴമുള്ള സ്നേഹം എന്നിങ്ങനെയുള്ള മഹത്തായ ഗുണങ്ങളാൽ സമ്പന്നമാണ്. ലക്ഷ്മണൻ തന്റെ സഹോദരനായ രാമനോടൊപ്പം വനവാസത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, ഊർമിള അവളുടെ മഹത്തായ സ്വഭാവത്തിന്റെ ഗുണം കാണിച്ചു.

- ഊർമിളയുടെ പ്രധാന സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ:

1. സഹനശീലത – പതിനാലു വർഷം തനിച്ചായിട്ടും യാതൊരു പരാതിയും ഇല്ലാതെ കാത്തിരുന്ന ഒരു ഭാര്യ.
2. ആത്മത്യാഗം – ഭർത്താവിനൊപ്പം പോകാനുള്ള അവകാശം ഉണ്ടായിട്ടും അത് ഉപേക്ഷിച്ചു.
3. പ്രീതി – ലക്ഷ്മണനോടുള്ള അവളുടെ സ്നേഹവും അനുരാഗവും വളരെ ആഴമുള്ളതാണ്.
4. നിശബ്ദ ശക്തി – അതിജീവനം, നിശ്ചയദാർഢ്യം, സംസ്കാരം തുടങ്ങിയവയെ ഉർമ്മിള നിശബ്ദമായി പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

ഊർമിളയുടെ കഥ കൂടുതലായി പ്രസിദ്ധമായിട്ടില്ലെങ്കിലും, ഭക്തി സാഹിത്യത്തിൽയും ആധുനിക നാടകപ്രഭാഷണങ്ങളിലും അവർക്ക് വലിയ പ്രാധാന്യം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

2.13 ശ്രുതകീർത്തി

(ശത്രുഘ്നന്റെ ഭാര്യയെക്കുറിച്ച്)അവൾ രാജാവ് കുശധ്വജന്റെയും രാജ്ഞി ചന്ദ്രഭാഗയുടെയും മകളാണ്. അതായത്, ശ്രുതകീർതി സീത, ഉർമിള, മാണ്ഡവീ എന്നിവരുടെയും അനന്തരവളാണ്. രാമന്റെ വിവാഹം സീതയുമായി കഴിഞ്ഞ ശേഷം, ദശരഥൻ തന്റെ മറ്റ് മൂന്നു മക്കൾക്കും മിതിലയിലെ കുശധ്വജന്റെയും

പുത്രിമാരുമായുള്ള വിവാഹങ്ങൾ നടത്തുന്നു. ശത്രുഘ്നനും ശ്രുതകീർത്തിയും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം ഈ ചടങ്ങിന്റെ ഭാഗമായാണ് നടക്കുന്നത്.

ശ്രുതകീർത്തിയുടെ സ്വഭാവവും വിശേഷങ്ങളും: ശ്രുതകീർത്തി മനോഹരിയായും, ഭക്തിയുള്ളവളായും ചിത്രീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ എങ്ങനെ രാമന്റെ ഭരണത്തെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു ഭരിച്ചുവോ, അതുപോലെ ശത്രുഘ്നനും മഥുരയെ ഭരിച്ചപ്പോഴും, ശ്രുതകീർത്തി അവന്റെ ത്യാഗപരമായ ഭരണത്തിൽ ഊർജ്ജസ്വലമായ പങ്കാളിയായിരുന്നു. ചില പുരാണങ്ങളിലും കവിതാപരമായ കൃതികളിലും, ശത്രുഘ്നനും ശ്രുതകീർത്തിക്കും പുത്രന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് പരാമർശിക്കുന്നു. പ്രധാനമായും സത്രസേനൻ എന്നൊരു പുത്രനെ കുറിച്ച് പറയുന്നു (പുതിയ പതിപ്പുകളിൽ മാത്രം). ശ്രുതകീർത്തി മൂന്നു സുന്ദരികളായ സീത, ഉർമിള, മാണ്ഡവി എന്നിവരുടേയും സഹോദരിയാണ്. അവൾ രാമായണത്തിലെ ശാന്ത, ധാർമ്മിക, ഭക്തിപരമായ സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങളിലൊരാളായി കാണപ്പെടുന്നു. രാമായണത്തിൽ ശ്രുതകീർത്തിയേക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ കുറവായിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു അവളുടെ ജീവിതം കൂടുതൽ പുരാണ-കാവ്യകഥകളിൽ നിന്നാണ് അറിയുന്നത്.

2.14 രാവണൻ – ലങ്കയുടെ മഹാരാജാവ്

രാമായണത്തിലെ പ്രധാന പ്രതിനായകനായ രാവണൻ ലങ്കയുടെ രാജാവും, അപാരബുദ്ധിയുള്ളതുമായ ശക്തിയുള്ള ദേവനായിരിന്നു. വിശ്രവ മുനിയുടെയും, രാക്ഷസിയായ കൈകസിയുടെയും മകനായി ജനിച്ച രാവണന് ആറു സഹോദരന്മാരുണ്ട്. കുംബകർണ്ണൻ, വിപീഷണൻ, ശൂർപണഖ, ഖര, ദൂഷണ തുടങ്ങിയവർ. രാവണന്റെ പത്തു തലകളും ഇരുപതു കൈകളുമാണ് ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായ സ്വഭാവസവിശേഷത. ഇതെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന് അഭ്യാസത്തിലൂടെ ലഭിച്ചതാണ്. ഈ പത്തു തലകൾ രാവണന്റെ പത്ത് തരത്തിലുള്ള അറിവുകളും, സ്വഭാവങ്ങളെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നാണ് ചില പണ്ഡിതരുടെ അഭിപ്രായം.

- രാവണന്റെ വിദ്യാഭാസവും ബുദ്ധിയും: രാവണൻ വളരെ പ്രഗത്ഭനായ ശിവഭക്തനും വേദപണ്ഡിതനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് മഹാദേവനോടുള്ള പരമഭക്തി ഏറെ പ്രസിദ്ധമാണ്. ഒരു സംസ്കൃതപ്രമുഖൻ, അദ്ദേഹം വൈദികശാസ്ത്രത്തിലും ആയുർവേദത്തിലും സംഗീതത്തിലും നിപുണനായിരുന്നു. സംഹാരവീണയുടെ ആശ്രിതനായി, രാവണൻ സംഗീതത്തിൽ വലിയ വൈദഗ്ധ്യം നേടിയിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് വിശ്വവിഖ്യാതമായ "ശിവതാണ്ഡവസ്തോത്രം" രചിച്ചത് എന്നാണ് വിശ്വാസം. രാവണന്റെ ലങ്ക നഗരം സ്വർണ്ണത്തിൽ നിർമ്മിച്ചതായിരുന്നു. അത് “സ്വർണ്ണലങ്ക” എന്നറിയപ്പെടുന്നു. മഹാസാമർഥ്യത്തോടെ രാജ്യം ഭരിച്ച രാവണൻ തന്റെ ജനങ്ങൾക്ക് നല്ലൊരു ഭരണാധികാരിയായി മാറി. അദ്ദേഹത്തിന് ഇന്ദ്രൻ, യമൻ, വരുൺ തുടങ്ങി അനേകം ദേവതകളെ പോലും ജയിക്കാനുള്ള ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നു.

- രാവണന്റെ വീഴ്:-(അഹങ്കാരത്തിന്റെ വില): രാവണന്റെ വീഴ്ച ആദ്യം ആരംഭിച്ചത് ശൂർപണഖയുടെ അപമാനത്തെ തുടർന്ന് സീതയെ അപഹരിച്ചതിനോടെയാണ്. സീതയെ കാണുമ്പോൾ രാവണന് അത്രമേൽ ആകർഷണം തോന്നുന്നു, അതിനാൽ തന്നെ രാമനും ലക്ഷ്മണനും ഇല്ലാത്ത സമയത്ത് സീതയെ പുഷ്പകവിമാനത്തിലൂടെ തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു. ഇതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലെ വലിയ തെറ്റായ തീരുമാനം. സീതയെ തിരികെ ആവശ്യപ്പെട്ട് ഹനുമാന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വരുമാറായ, വാനരസേനയോടൊപ്പം രാമൻ, ലങ്കയിലെത്തിയപ്പോൾ രാവണൻ യുദ്ധം ഏറ്റെടുത്തു. അതികഠിനമായ യുദ്ധത്തിനൊടുവിൽ, രാമൻ രാവണനെ വധിക്കുന്നു. ഇതിലൂടെ ഒരുപാട് ഗുണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നാലും, രാവണന്റെ അഹങ്കാരവും മനസ്സിന്റെ ദുർബലതയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാശം വരുത്തിയിരുന്നു.

- രാവണൻ:-(ഒരു വിവാദ നായകൻ): രാവണനെ ഒരു ദുഷ്ടൻ എന്ന നിലയിലാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. എന്നാൽ ദക്ഷിണഭാരതത്തിലും ശ്രീലങ്കയിലും രാവണനെ ധാർമികവും ജ്ഞാനിയുമായ രാജാവായി ചിലർ ആക്ഷേപിക്കുന്നു. ശ്രീലങ്കയിൽ രാവണയാനം എന്ന പേരിൽ പോലും അദ്ദേഹത്തെ ആരാധിക്കുന്നവരുണ്ട്. അദ്ദേഹം പരമശക്തനായ ഒരു ഭരണാധികാരി, മഹായോദ്ധാവ്, സാംസ്കാരികതയുടെ പ്രതീകം, എന്നാൽ അഹങ്കാരത്തിലൂടെ തകർന്ന നേതാവ് എന്ന നിലയിലാണ് ഇന്ന് പഠിക്കപ്പെടുന്നത്.

3. പി. എൻ. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ പോറ്റി

- ജീവിതവും വിദ്യാഭ്യാസവും :

  ജനനം: 1942-ൽ ആലപ്പുഴ ജില്ലയിലെ കായംകുളം സമീപമുള്ള കപ്പിൽ ഈസ്റ്റ്, കൃഷ്ണപുരത്ത് ജനിച്ചു.

  പിതാവ്: ശ്രീ. നീലകണ്ഠൻ പോറ്റി

  മാതാവ്: ശ്രീദേവി അന്തർജ്ജനം

  വിദ്യാഭ്യാസം: കപ്പിൽ സ്കൂൾ, കായംകുളം ഗവ. ഹൈസ്കൂൾ, പന്തളം എൻ.എസ്.എസ്. കോളേജ്, തിരുവനന്തപുരം യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജ്, കൊല്ലം എസ്.എൻ. കോളേജ്

- അധ്യാപക ജീവിതം: മലയാളത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലുമുള്ള ആഴമുള്ള അറിവ് അദ്ദേഹത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് പ്രൊഫസറായി വളർത്തി. എസ്.എൻ. കോളേജ്, കണ്ണൂർ, ഡി.ബി. കോളേജ്, ശാസ്താംകോട്ട, പാറുമല, ചക്കുവള്ളി തുടങ്ങിയ വിദ്യാലയങ്ങളിൽ അധ്യാപകനായി പ്രവർത്തിച്ചു. 1997-ൽ ഡി.ബി. കോളേജിൽ നിന്നാണ് വിരമിച്ചത്.

- സാഹിത്യ സംഭാവനകൾ: പി.എൻ. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ പോറ്റി മലയാള സാഹിത്യത്തിലെ മഹാഭാരത-രാമായണ കഥാപാത്രങ്ങളെ ആധുനിക കണ്ണിലൂടെ വിശകലനം ചെയ്യുന്നവനാണ്. അതിൽ നവീനതയും ശക്തിയുമുണ്ട്.

- പ്രധാന കൃതികൾ:

  ഭീമൻ – ഭീമന്റെ മനുഷ്യകതയും ബോധ്യങ്ങളും.

  ഭീഷ്മർ – ധർമ്മത്തിന്റെ പ്രതീകമായ ഭീഷ്മന്റെ സമർപ്പിത ജീവിതം.

  ദ്രോണർ – ഗുരു ദ്രോണാചാര്യന്റെ ഉൾവേദനകളും ധാർമ്മികക്ലേശങ്ങളും.

  കുന്തി – കുന്തിദേവിയുടെ അമ്മത്വം, ത്യാഗം, ആത്മബലം.

  ശൂര്പണഖ – റാമായണത്തിലെ 'വില്ലൻ' എന്ന നിലയിൽ കണ്ടിരുന്ന ശൂര്പണഖയുടെ ആന്തരികതയെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

ഊർമിള – നിസ്തുലമായ സ്നേഹത്തിലും ത്യാഗത്തിലും നിറഞ്ഞ ലക്ഷ്മണന്റെ ഭാര്യ.

ഹിഡിംബി – ഭീമന്റെ അസുരവംശജനയായ ഭാര്യയുടെ പരിവേഷം.

വേദവ്യാസൻ – മഹാഭാരതം രചിച്ച മഹാഋഷിയുടെ ആത്മവിശകലനം.

- സവിശേഷത: ഓരോ കൃതിയിലും ഓരോ പുരാണ കഥാപാത്രത്തിന്റെ ഭിന്നമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ, മനസ്സിന്റെ സ്പന്ദനങ്ങൾ, ജീവിതബുദ്ധിമതികൾ എന്നിവ നൂതനമായി പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു.

- കലാരുചിയും സ്വഭാവവും: കഥകളിയിലും സംഗീതത്തിലുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ താല്പര്യവും വായനയുടെ ആഴവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനാശൈലിയെ ആധിക്യവാൻ ആക്കുന്നു. ആധ്യാത്മികതയുടെയും സാംസ്കാരിക പാരമ്പര്യത്തിന്റെയും ഒരു ശുദ്ധമായ ദർശനമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുസ്തകങ്ങൾ.

- ആഖ്യാനശൈലി:
  - കാവ്യാത്മകമായ ഭാഷ
  - ആഴമുള്ള മനഃശാസ്ത്രപര വിശകലനം
  - ചരിത്രവും ആധുനികതയും പൊരുത്തപ്പെടുത്തുന്ന ശൈലി
  - പതിവ് വായനക്കാരനെയും ആകർഷിക്കുന്ന വാചാലത

"പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുന്നവർക്ക് മാത്രം അല്ല, മനുഷ്യനെ മനസ്സിലാക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർക്കും ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ പോറ്റിയുടെ കൃതികൾ അനിവാര്യമാണ്."

രാമായണത്തിലെ നീരക്ഷരായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ ശബ്ദം അദ്ദേഹം എഴുതി.

പ്രമേയംരാമായണത്തിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങളിലൊരാളായ ലക്ഷ്മണന്റെ ഭാര്യ ഊർമിള ആണു നോവലിന്റെ കേന്ദ്ര കഥാപാത്രം. പുരാണകഥകളിൽ എവിടെയും ഉദാഹരണാതീതമായി നിസ്സംഗയായി ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ഈ സ്ത്രീയെ, ഒരു സ്ത്രീയായും ഭാര്യയായും, മനുഷ്യയായും നോക്കി നോവൽ കടന്നുപോകുന്നു.

- **കഥാസാരം:** രാമൻ, സീത, ലക്ഷ്മണൻ എന്നിവർ വനവാസത്തിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ, ഊർമിള രാജധാനിയിൽ ഒറ്റയ്ക്കായി കഴിയുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവൾ ഒറ്റപ്പെടലിന്റെ വേദന, ഭർത്താവിന്റെ അഭാവം, ആരും മനസ്സിലാക്കാത്ത ദു:ഖം എന്നിവയുമായി പോരാടുന്നു. ആ പോരാട്ടമാണ് ഈ നോവലിന്റെ പ്രമേയം. ഭർത്താവിന്റെ ധർമ്മബോധം ഊർമിള അംഗീകരിച്ചെങ്കിലും, അത് അവളെ നിരന്തരമായ ആത്മപൊതിയലിലേക്കാണ് നയിച്ചത്. അവളെ ഭർത്താവിന്റെ "അഭാവം" മാത്രമായി കാണാതിരിക്കാൻ എഴുത്തുകാരൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അവളുടെ ഹൃദയസ്പന്ദനങ്ങൾ, പ്രതീക്ഷകളും വേദനകളും ചേർത്ത് ഒരു തീക്ഷ്ണമായ സ്ത്രീപരമായി വായന ഒരുക്കുന്നു.

- **പ്രധാന താളങ്ങൾ:**

1. **സ്ത്രീവീക്ഷണം :** ഊർമിള ഒരേ സമയം ഭാര്യയും, രാജകുമാരിയുമായിട്ടുള്ള ഭാവത്തിൽ ജീവിക്കുന്നു. പക്ഷേ അവളുടെ ആന്തരിക ലോകം ആരും കാണുന്നില്ല. നോവലിൽ, ഭർത്താവിനോടുള്ള അവളുടെ ആത്മസ്നേഹം, അവഗണനയുടെ വേദന എന്നിവ ഏറെ സൂക്ഷ്മമായി വരച്ചിരിക്കുന്നു.

2. **ത്യാഗത്തിന്റെ പാതയിലൂടെ:** ഊർമിളയെ ധാർമ്മികതയുടെ പേരിൽ ത്യാഗത്തിന് കെടുവെക്കുകയാണ്. ഭർത്താവിന്റെ ധർമ്മപാതയെ സഹായിക്കുമ്പോൾ അവൾ സ്വന്തം സ്വപ്നങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു. എഴുത്തുകാരൻ അതിനെ അന്യായമായ ഒരനുഭവമായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു.

3. **അവഗണനയും പെണ്ണിന്റെ ശബ്ദവും:** ഊർമിള, പുരാണ കഥയിൽ ചെറുതായി പരാമർശിച്ച ഒരു കഥാപാത്രമാണ്. പക്ഷേ ഈ നോവലിൽ അവൾക്ക് സ്വന്തം ശബ്ദം ലഭിക്കുന്നു. "സ്ത്രീയും മനസ്സുള്ള ഒരാളാണ്" എന്ന സന്ദേശം ഏറെ ശക്തമായി ഇവിടെ ഉരുത്തിരിയുന്നു.

- **ഭാഷാശൈലിയും രചനാത്മകതയും** : കാവ്യാത്മകതയും ഭാഷയുടെ ലാളിത്യവുമാണ് നോവലിന്റെ പ്രധാന ആകർഷണം. വ്യക്തിഗതതയും സാമൂഹികതയും ചേർന്ന കഥാനിർമ്മാണം. സ്മരണാപഥങ്ങൾ, സ്വപ്നങ്ങൾ, വേദനകൾ – എല്ലാം തൻപ്രത്യേക ശൈലിയിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ആന്തരിക ലോകം മനസ്സിലാക്കി എഴുതുന്ന ഒരു എഴുത്തുകാരന്റെ സ്പന്ദനമാണ് ഇതിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നത്.

- **മൂല്യനിർണ്ണയം:** ഊർമിള എന്ന നോവൽ പുരാണ കഥകളിലെ സ്ത്രീകളെ പുതുതായി വായിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ്. ഒരു പുരുഷനടിപ്പിക്കുന്ന ചരിത്രത്തിൽ സ്ത്രീകൾ എത്രത്തോളം മറവിലാവുന്നുവെന്നത് ആഴത്തിൽ അനാവരണം ചെയ്യുന്നു. ഭാരതീയ പുരാതന കാവ്യങ്ങളിൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവരുടെ കഥ പറയുന്ന എത്യാന്തം വേറിട്ട നോവലാണ് ഇത്.

പെണ്ണിന്റെ ശബ്ദം തിരിച്ചുകിട്ടുന്ന കഥ
ധാർമ്മികതയുടെ പേരിൽ കെടുപറ്റിയ ജീവിതം
ഭർത്താവിന്റെ സാന്നിധ്യമില്ലായ്മയിൽ നിലനില്ക്കുന്ന ആത്മശക്തി
കാലാതീതമായൊരു സ്ത്രീയാവബോധം

4. എന്റെ ഊർമിള

വാൽമീകി രാമായണത്തിൽ ഉടനീളം രാമനും സീതയും നിറഞ്ഞാടുന്നു. കുടുംബത്തിന്റെ പരസ്പര ധാരണ,പിതാവിനോടുള്ള മക്കളുടെ ബഹുമാനം, മൂന്നു മാതാവിനോടുമുള്ള മക്കളുടെ അകമഴിഞ്ഞ സ്നേഹം, സഹോദര്യ സ്നേഹം, ജനങ്ങളോടുള്ള രാജാക്കന്മാരുടെ കരുതൽ, എന്നുവേണ്ട എല്ലാം.... പക്ഷെ ഒന്നൊഴികെ, രാജമക്കളുടെ ഭാര്യമാർ? ഒരു സ്ഥലത്തും വാൽമീകി രാജാവിന്റെ പുത്ര ഭാര്യമാരെ കുറിച് പറഞ്ഞില്ല.അവരുടെ സന്തോഷങ്ങളെ കുറിച്, വേദനകളെ കുറിച്, അവരുടെ ഇഷ്ടങ്ങളെ കുറിച്... എല്ലാവരും ഒരേ സ്വരത്തിൽ സീതയെ പുകഴ്ത്തി അവൾ അനുഭവിച്ചതും അനുഭവിക്കാൻ പോകുന്നതും അവർ വാനോളം പുലമ്പി. കൂടെ ഉള്ള അവളുടെ സഹോദരിമാരെപറ്റി എന്തെ ആരും അന്വേഷിക്കാതിരുന്നത്. പതിന്നാല് വർഷക്കാലം അവർ എവിടെ എന്ന് ആരും അന്വേഷിച്ചില്ല. മാതാവിന്റെ ദുഃഖവും പിതാവിന്റെ ദുഃഖവും അവർ എഴുതി. ഭാര്യമാരെ വാൽമീകി മറന്നു പോയിരുന്നു. അവരുടെ യാതനകൾ അദ്ദേഹം മറന്നു പോയിരുന്നു. "ഊർമിളേ...എല്ലാം തകർന്നു. ജ്യേഷ്ഠൻ രാമൻ സീതയുമൊത്തു വനത്തിലേക്ക്..." അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒപ്പം ഞാനും പോകുന്നു. അതെന്റെ വ്രതമാണ്, ധർമ്മമാണ്.

ലക്ഷ്മണ വാക്യം കേട്ട ഊർമിള കോരിതരിച്ചു നിന്നു. മനസ് തകർന്ന അവൾ മുന്നോട്ട് നോക്കി. ശൂന്യതയാണ്. മുൻപോട്ട് കാണാൻ കഴിയുന്നില്ല. എന്തൊക്കെയോ പറയണമെന്നുണ്ട് പക്ഷെ പറയാൻ ആകുന്നില്ല. വികാരമവളെ വീർപ്പുമുട്ടിച്ചു. വാക്കുകൾ തൊണ്ടയിൽ കുടുങ്ങി.

അവൾ എല്ലാം നടക്കുന്ന സ്ഥലത്തേക്ക് നീങ്ങി...

അവിടെ സീതാരാമന്മാർ നിൽക്കുന്നു. ഒപ്പം ലക്ഷ്മണനും ഊർമിളയുടെ അരികിലേക്ക് സീത നടന്നെത്തി. " ഊർമിളേ അച്ഛനമ്മമാരെ സംരക്ഷിച്ചു അവരുടെ സുഖ ദുഖങ്ങൾ അടുത്തറിഞ്ഞു നീ അവരോടൊപ്പം തുടരുക. മറുപടി പറയാതെ സ്തംഭിച്ചു നിന്ന ഊർമിളയോട് ഒരു കാര്യം കൂടി സീത പറഞ്ഞു. "രാമനെ വേർപിരിഞ്ഞ സീത ഇല്ല" സീത ഒരു നിമിഷം സ്വാർത്ഥയായി. അവൾ പ്രിയ ഭർത്താവ് രാമനെ കുറിച്ചും അവളെ പറ്റിയും മാത്രം അപ്പോൾ ചിന്തിച്ചു.അനുജത്തി ഊർമിള അതിലുപരി ലക്ഷമണ ഭാര്യ, അവളെ പറ്റി ചിന്തിച്ചില്ല. പക്ഷെ ഒടുവിൽ സീത ഊർമിളയോടായി പറഞ്ഞു. "അനിയത്തീ നിന്റെ ദുഃഖം അതെനിക്കറിയാം. അതിനു സമാധാകളില്ല "രാമന്റെ ത്യാഗത്തെക്കാൾ വലുത് ലക്ഷമണന്റെ ത്യാഗമാണെന്ന് നിനക്കഭിമാനിക്കാം ഊർമിളേ, ലോകം നമിക്കും അല്ല കാലം നമിക്കും....

യാത്രയായ മൂവരെയും നോക്കി കൊട്ടാരത്തിൽ നിന്നും രണ്ട് കലങ്ങിയ കണ്ണുകൾ കാണപ്പെട്ടു... വരുമെന്ന് ഉറപ്പുപോലും ഇല്ലാത്ത യാത്രയെ ഊർമിള എങ്ങനെ നോക്കി കണ്ടിരുന്നിരിക്കാം... അറിയില്ല, ഊർമിളയുടെ സ്വഭാവം സഹിഷ്ണുത, ആത്മത്യാഗം, ആഴമുള്ള സ്നേഹം എന്നിങ്ങനെയുള്ള മഹത്തായ ഗുണങ്ങളാൽ സമ്പന്നമാണ്. ലക്ഷ്മണൻ തന്റെ സഹോദരനായ രാമനോടൊപ്പം വനവാസത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, ഊർമിള അവളുടെ മഹത്തായ സ്വഭാവത്തിന്റെ ഗുണം കാണിച്ചു.

- **ഊർമിളയുടെ പ്രധാന സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ:**

  1. സഹനശീലത – പതിനാലു വർഷം തനിച്ചായിട്ടും യാതൊരു പരാതിയും ഇല്ലാതെ കാത്തിരുന്ന ഒരു ഭാര്യ.

  2. ആത്മത്യാഗം – ഭർത്താവിനൊപ്പം പോകാനുള്ള അവകാശം ഉണ്ടായിട്ടും അത് ഉപേക്ഷിച്ചു.

  3. പ്രീതി – ലക്ഷ്മണനോടുള്ള അവളുടെ സ്നേഹവും അനുരാഗവും വളരെ ആഴമുള്ളതാണ്.

  4. നിശബ്ദ ശക്തി – അതിജീവനം, നിശ്ചയദാർഢ്യം, സംസ്കാരം തുടങ്ങിയവയെ ഉർമ്മിള നിശബ്ദമായി പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

  ഊർമിളയുടെ കഥ കൂടുതലായി പ്രസിദ്ധമായിട്ടില്ലെങ്കിലും, ഭക്തി സാഹിത്യത്തിൽയും ആധുനിക നാടകപ്രഭാഷണങ്ങളിലും അവർക്ക് വലിയ പ്രാധാന്യം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഊർമിളയെ കുറിച്ച് വാൽമീകി എന്തുകൊണ്ട് രാമായണത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നില്ല

- **ഊർമിളയുടെ അഭാവം** : സാഹിത്യപരവും ആഖ്യാനപരവുമായ വിശദീകരണം, വാല്മീകി രാമായണത്തിലെ രാമന്റെ ജീവിതം, ധർമ്മം, യുദ്ധം, ജയം എന്നിവയുടെ കേന്ദ്രബിന്ദു. ഈ ആഖ്യാനത്തിൽ പുത്രധർമ്മം, ഭാര്യാധർമ്മം, സെവാദർശനം എന്നിവയെക്കുറിച്ചാണ് കൂടുതലായി കാണിക്കുന്നത്.

  ഇതിന്റെ ഭാഗമായി, ലക്ഷ്മണന്റെ സേവാഭാവം ഉയർത്തികാണിക്കുമ്പോൾ, അവന്റെ 'ആത്മവീര്യത്തിന്' തടസ്സമാകുന്നില്ലെന്ന് കാണിക്കാനായി ഊർമിളയെ 'ശബ്ദരഹിതയായി' നിവൃത്തിയാക്കുന്നു. പല നിരീക്ഷകർക്കും തോന്നുന്നതുപോലെ,

രാമായണത്തിൽ സ്ത്രീവേഷങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ പുരുഷകഥാനായകന്റെ വളർച്ചക്കായുള്ള ഉപാധികൾ ആകുന്നു.

- **ആധുനിക കാഴ്ചപ്പാടുകൾ – (ഊർമിളയുടെ പുനരാവിഷ്‌ക്കാരങ്ങൾ) :** ആധുനികകാലത്ത് പല എഴുത്തുകാരും, കലാകാരും ഊർമിളയുടെ കഥാപാത്രത്തെ നവദൃഷ്ടികോണത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. കവയിത്രി മൈഥിലി ശരണ ഗുപ്ത രചിച്ച "ഉർമിള" എന്ന കാവ്യം, അവളുടെ ആന്തരിക വേദനയും ആത്മസംവാദവും കവിതയിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. നാടകങ്ങളും നൃത്തരൂപങ്ങളിലും ഊർമിളയുടെ നിശബ്ദതയെ ശക്തിയാക്കി മാറ്റിമറിക്കുന്ന പരീക്ഷണങ്ങൾ നടന്നിട്ടുണ്ട്. ഭാവനാശക്തിയുടെയും ആത്മസമർപ്പണത്തിന്റെയും പ്രതീകമായി ഊർമിള ഇന്നത്തെ സ്ത്രീകേന്ദ്ര രംഗങ്ങളിൽ വലിയ പ്രാധാന്യം നേടിയിട്ടുണ്ട്. ഊർമിള രാമായണത്തിലെ അനാദരിക്കപ്പെട്ട അതേസമയം ശക്തിയുള്ള സ്ത്രീ കഥാപാത്രമാണ്. അവളുടെ സാന്നിധ്യം ശബ്ദരഹിതമെങ്കിലും, അതിന്റെ ആഴം ആധുനിക വായനയിൽ തെളിഞ്ഞു വരുകയാണ്. ഈ നിശ്ശബ്ദതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഒരു വലിയ ആത്മസമർപ്പണ കഥയാണ് ഊർമിളയുടേത്.

- **ഊർമിളയുടെ മനോസ്ഥിതി:** ഊർമിളയുടെ ത്യാഗവും ആന്തരിക സംഘർഷവും. 14 വർഷത്തെ രാമന്റെ വനവാസം അവളുടെ കഥാപാത്രം പുരാതന ആഖ്യാനത്തിൽ വളരെ കുറച്ച് ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ആ കുറവിൽ തന്നെ വലിയ ഗൗരവവും ആഴവും കിടക്കുന്നു.

- **മനോസ്ഥിതിയിലെ പ്രധാന ഘടകങ്ങൾ:**
    1. വിരഹം : പതിയുടെയോ സ്നേഹിതയുടെയോ പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ അഭാവം ഊർമിള അനുഭവിക്കുന്നു. സീതയും രാമനും ഒരുമിച്ചു പോകുമ്പോഴും, അവളുടെ ജീവിതം പകുതിയായി കിഴിഞ്ഞു പോകുന്നു.
    2. നിശ്ശബ്ദതയിൽ ഉള്ള ശക്തി : അവൾ പ്രശ്നങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ആ നിശബ്ദത ആണ് അവളെ ഏറ്റവും ശക്തിയുള്ളവളാക്കി മാറ്റുന്നത്. വികാരങ്ങളെ ഉള്ളിൽ ഒതുക്കുന്ന ഒരു പോരാട്ടം അവളിൽ ഉണ്ടാവുന്നു.

3. ധർമ്മത്തിന്റെ ബലമായ പ്രാധാന്യം : തന്റെ ഭർത്താവ് തന്റെ സഹോദരന്റെ സേവനത്തിനായി വിട്ടുപോയെന്ന് അവൾ മനസ്സിലാക്കുന്നു. അത് നിരാകരണമല്ല, ധർമ്മനിഷ്ഠ എന്നാണ് അവളുടെ മനോഭാവം.

- **ആത്മസംയമനവും പ്രബുദ്ധ ചിന്തയും :**
  1. സ്ത്രീധർമ്മത്തിന്റെ അചഞ്ചലത : ഊർമിള തന്റെ കർത്തവ്യത്തിൽ നിന്ന് പിന്തിരിയുന്നില്ല. പരമ്പരാഗതമായ സ്ത്രീധർമ്മം അവൾ അനുസരിക്കുന്നു – ഭർത്താവിന്റെ അഭാവത്തിലും ആത്മാർത്ഥമായി കാത്തിരിക്കുന്നു. "ഞാനൊരിക്കലും അവനോട് നീചം പറഞ്ഞില്ല, പക്ഷേ എന്തുകൊണ്ട് അവൻ എന്നെ വിട്ടുപോയി?"
  2. "ഇവിടത്തെ ഈ ഒരായിര രാത്രികൾ, അവൻ ഇല്ലാതെ ഞാൻ എങ്ങനെ നേരിടും?" ഈ ചോദ്യങ്ങൾ അവളുടെ മനസ്സിന്റെ ആഴത്തിൽ എപ്പോഴും അലഞ്ഞു നടക്കുന്നുണ്ടാകാം.
  3. ആധുനിക ദൃഷ്ടികോണത്തിൽ: ഊർമിളയുടെ ശബ്ദം, ഇന്ന് പല എഴുത്തുകാരും കലാകാരന്മാരും, ഊർമിളയുടെ ഈ നിശബ്ദതയെ ശബ്ദമാക്കി മാറ്റുകയാണ്. അവർ കാണിക്കുന്നത്, ആത്മസമർപ്പണം എന്നത് മനോഹരമായ ഒരു പ്രകടനമല്ല, മറിച്ച് അനുഭവിച്ച വേദനയുടെയും കരുത്തിന്റെയും സമന്വയം ആണെന്ന്. ഊർമിളയുടെ മനോസ്ഥിതി 'വിരഹത്തിന്റെ വേദനയും ആത്മസംയമനത്തിന്റെ ശക്തിയും ചേർന്നുള്ള ഒരു അഗാധതയാണ്'. അവളുടെ കഥ കൂടുതൽ പറയപ്പെടേണ്ടതും മനസ്സിലാക്കപ്പെടേണ്ടതുമായതും അത്രയേറെ ഗൗരവം ആകുന്നു.

ചില നൃത്തപ്രദർശനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി എഴുത്തുകാരും സ്ക്രിപ്റ്റ്റൈഡേഴ്സും ഊർമിളയുടെ ആത്മവേദനയെ കാവ്യാത്മകമായി പുനർസൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആധുനിക എഴുത്തുകാർ ഊർമിളയുടെ നിശബ്ദത ശബ്ദമാക്കി മാറ്റുന്നു. അവർ ഊർമിളയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത് ആത്മബോധം നിറഞ്ഞ, സഹനശക്തിയുള്ള, സാമൂഹികമായി കൂട്ടുപറയേണ്ട സ്ത്രീയെന്ന നിലയിലാണ്.

5. ഊർമിളയെ നൃത്ത രൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ

ഭാവനയുടെയും ആന്തരിക വികാരങ്ങളുടെയും ആഴമുള്ള ഒരു നായിക സ്വഭാവം ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായിരിക്കും. ഭാരതനാട്യത്തിൽ ഈ സ്വഭാവം "***ധീരോദ്ദാത നായിക***"യിലേക്കോ "***പതിവ്രത***"യിലേക്കോ ചേരാം, എന്നാൽ ഈ പാരമ്പര്യ രൂപങ്ങളിൽ നിന്ന് കുറച്ച് മാറി നോക്കിയാൽ, ഒരു "***വിരഹാതപതാ***" നായികയായി (വിരഹതപ്ത – separation-stricken) അവതരിപ്പിക്കാം.

ഊർമിളയ്ക്ക് അനുയോജ്യമായ നായിക സ്വഭാവം: വിരഹാതപതാ നായിക

- **സ്വഭാവ സവിശേഷതകൾ:**
  1. ഭർത്താവിന്റെ അഭാവത്തിൽ കഴിയുന്ന ധൈര്യവീര്യവുമുള്ള സ്ത്രീ.
  2. വിയോഗത്തിന്റെ വേദനയെ ആത്മവലമായി സഹിക്കുന്നവൾ.
  3. തൻറെ സ്നേഹത്തിലും വിശ്വാസത്തിലും ഒറ്റക്കെട്ടായി ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നവൾ.
  4. പുറത്തുള്ള ലോകം കാണാത്ത ഒരു പ്രണയം – വേദനയും ആകാംക്ഷയും മാത്രം അവളുടെ ജീവിതം.
  5. എല്ലാം അകത്തേയ്ക്ക് ആക്കി ജീവിക്കുന്ന, ആത്മവിശ്വാസമുള്ള, ശക്തിയുള്ള സ്ത്രീ.

- **നൃത്തവിഭാവന:**
  1. പദങ്ങൾ: സുഖദുഃഖങ്ങളുടെ സ്മരണകളെ ചിട്ടപ്പെടുത്തുന്ന നാട്യപദങ്ങൾ.
  2. അഭിനയം: താളത്തിൽ മുഴുകിയ സത്യനിഷ്ഠയുള്ള വീര്യഭാവം, ദാഹഭാവം, സ്മരണകൾ, പ്രതീക്ഷ.
  3. മുദ്രകൾ: കാത്തിരിപ്പ്, പ്രണയം, നിരസനം, സ്വയം സംയമനം.
  4. സാഹിത്യം/പദ്യം: ഉത്തമ രചനകൾ, കാവ്യങ്ങൾ, ഉല്ലന്തനം ഉള്ള ഭാഗങ്ങൾ – ഉദാഹരണത്തിന്, രാമായണത്തിലെ കുറിച്ച ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാം.

- **പ്രചോദനമായി കാണാവുന്ന ഭാഗങ്ങൾ:**
  1. ലക്ഷ്മണൻ റാമനോടൊപ്പം വനവാസത്തിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ ഊർമിളയുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വികാരങ്ങൾ.
  2. അവളുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ, ആകാംക്ഷ, യാത്രക്കുള്ള അർഹത ഇല്ലാത്തതിന്റെ ക്ഷോഭം.

3. വിശ്വാസം – ഭർത്താവ് തിരിച്ചുവരുമെന്ന് ഉള്ള ആത്മവിശ്വാസം.

ഇതുപോലെ ഒരു ചാരുതയും ആഴവുമുള്ള നായികത്വം നൃത്തത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ചാൽ, പ്രേക്ഷകർക്ക് ഊർമിളയെ മനസ്സിലാക്കാനും അനുഭവിക്കാനും കഴിയുന്നു.

6. ഉപസംഹാരം

ഊർമിള, രാമായണത്തിലെ തികച്ചും മറവിയിലായ ഒരു സ്ത്രീ കഥാപാത്രമാണ്. രാമനും ലക്ഷ്മണനും വാല്മീകിയും ഹനുമാനും തുടങ്ങിയ നിരവധി പ്രതിഷ്ഠിത കഥാപാത്രങ്ങൾക്കിടയിൽ, അവരുടെ ജീവിതയാത്രയുടെ ഭാഗമായി മാത്രം ചിന്തിക്കപ്പെടുന്ന ഒരാളായി ഊർമിള നിലകൊള്ളുന്നു. എന്നാൽ, ആ നിലയിൽ ഒതുങ്ങാതെ, പി. എൻ. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ പോറ്റിയുടെ ഊർമിള പോലുള്ള കൃതികൾ ഈ കഥാപാത്രത്തെ പ്രതിഷ്ഠിതമാക്കുകയും ആഴമുള്ള മനുഷ്യാഭാവങ്ങളിലേക്കുള്ള ദൃശ്യമാർഗ്ഗം തുറക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഊർമിളയുടെ ജീവിതം ഒരു സ്ത്രീയുടെ ധൈര്യത്തിന്‍റെ, ത്യാഗത്തിന്‍റെ, ആത്മനിയന്ത്രണത്തിന്‍റെ സൂക്ഷ്മചിത്രമാണ്. ഭർത്താവായ ലക്ഷ്മണൻ പതിനാലുവർഷം വനവാസത്തിലേക്ക് പോകുമ്പോൾ അവളെ കൂടെ കൊണ്ടുപോകാത്തത്, സംസ്കാരപരമായിരിക്കാം. എന്നാൽ, ആ തീരുമാനം അംഗീകരിച്ച് കാത്തിരിയ്ക്കുന്ന ഊർമിളയുടെ ആത്മാഭിമാനവും ആത്മനിഷ്ഠയും അതീവവിപുലമാണ്.

അവൾ പ്രസിദ്ധിയില്ലാത്ത, മുഷിഞ്ഞുപോയ പക്ഷത്തെ പ്രതിനിധിയാണ്. അവളുടെ മൗനം തന്നെയാണ് അവളുടെ ആഗ്രഹങ്ങൾ, വേദനകൾ, പ്രതീക്ഷകൾ എല്ലാം ഉൾകൊള്ളിക്കുന്ന ശക്തമായ ഭാഷ. ആ മൗനത്തിൽ ഇടറാതെ നിൽക്കുമ്പോഴാണ് ഊർമിള ഒരു സമഗ്രനാരായിണിയായിത്തീരുന്നത്.

നാം ഈ കഥാപാത്രത്തെ നൃത്തമെന്ന രൂപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ, ഊർമിളയുടെ ആന്തരികതയെ, വിരഹത്തെ, ആത്മവിലയിരുത്തലിനെ, പ്രണയത്തിന്‍റെ മൂല്യത്തെ അഭിനയത്തിലൂടെ, കാവ്യാത്തിലൂടെ, ഭാവത്തിലൂടെ, മുദ്രകളിലൂടെ കാണിക്കാൻ കഴിയുന്നു. ഈ രംഗങ്ങളിൽ അവൾ പ്രതീക്ഷയുടെ പ്രതീകവുമാണ്, സ്ത്രീശക്തിയുടെ ഒരു അദൃശ്യരൂപവുമാണ്.

ഊർമിളയുടെ നിശബ്ദത മനുഷ്യബന്ധങ്ങളുടെ പുതിയ അർത്ഥങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. പ്രണയത്തിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങാതെ, ആത്മവികസനത്തിനുള്ള യാത്രയായി ഭർത്താവിന്‍റെ അഭാവം അവൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഇതിലൂടെയാണ് ഊർമിളയെ ഒരു ധീരവതിയായി നമ്മൾ

തിരിച്ചറിയുന്നത്. അവൾ സ്നേഹത്തിന്റെ ശാന്തമായ തീപ്പൊരിയാണ്, ആത്മാർത്ഥതയുടെ ആകൃതി.